

ABONAMENTUL.

Un an 80 cor. (60 lei)

 $\frac{1}{2}$ an 40 „ (30 lei) $\frac{3}{4}$ an 20 „ (15 lei)

Olună 7 „ (5 lei)

Un nr. 30 fl. (25 bani)

□ □

Unirea

ZIAR NAȚIONAL — APARE ZILNIC.

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 1 cor., a doua
și a treia oară 80 fl.

Manuscise sunt a se
trimite la Redacția
„UNIRII“ Blaj.

□ □

Serbătoarea libertății.

Patruzeci și trei ani se împlinesc, de când a fost sărbătorită pentru ultima oră ziua de 3/15 Maiu, pe Câmpul Libertății.

De-atunci prăznuirea se făcea prin articole de ziar lamentatoare, sau prin vr'un steag tricolor, pe care mâni îndrăznețe îl arborau noaptea, pe piatra libertății, pe crucea lui Iancu, sau în turnul catedralei... Și se pornia apoi vânatoarea după steag și după îndrăznețul necunoscut. Se mobilizau jandarmii, se încruntau procurorii și se pornia tot mecanismul greoiu al statului, ca să strivească un steag și un trădător de patrie.

* * *

Azi Dumnezeu ne-a rânduit să putem prăznuim, în sfârșit ziua cea măreață.

S'au rupt cătușele; statul artificial, sprijinit pe baioneta jandarmilor și vigilența procurorilor s'a prăbușit.

Piatra libertății cea zdrobită cu dinamită, a fost refăcută și azi e încununată cu flori.

Cuvântări entuziaste se rostesc în preajma ei și cei putruzeci de mii de ucenici ai neamului, sunt evocați cu sfîntenie, din trecutul lor de mărire...

De-aci înainte 3/15 Maiu va fi sărbătorită, ca sărbătoare națională de toată lumea românească.

La serbările oficiale ale fraților din regat se vor mai adăuga două: 3/15 Maiu și 1 Decembrie.

Serbarea zilei de 3/16 Maiu în Blaj.

Zi sfântă și mare 3/15 Maiu 1848, ne închinăm Ție, cuprinși de un fior, când prăznuim azi aniversarea Ța de 70 ani!

Vor tresări în mormântul lor rece osemintele marilor eroi din 3/15 Maiu 1848: *Avram Iancu, Axente, Simion Bărnuțiu și Papiu Ilarian*, când vor auzi chiotul de bucurie, care străbate azi dela un capet al pământului românesc până la celalalt.

Te ridică căpitane Axente și Tu apostole Bărnuțiu și veniți ca împreună să ne bucurăm azi de isbânda visului mare, care l'ați făurit Voi în 1848! Blajul azi e în sărbătoare...

Serviciul divin și Parastasul.

Blajul a ținut să serbeze, ca în totdeauna, cu o deosebită solemnitate această zi de o rară măreție și solemn praznic național.

Des de dimineață întreg publicul blăjan era în picioare, și elevii institutelor de învățământ, alarmați de goarnea voinicilor cercetași, grăbeau cu toții spre liceu și de acolo cu toții împreună la biserică.

La $\frac{3}{4}$ ore dimineața clopotele chemau lumea la biserică. S'a celebrat sfânta liturghie fiind de față elevii dela toate institutele de învățământ din loc în frunte cu profesorii și împreună cu un număr public din Blaj, care și-a ținut de sfântă datorie să asiste la această sfântă slujbă, de o pioasă recunoștină față de memoria marilor bărbați din 1848.

Pređica a rostit-o Rev. Domn *Dr. Ambrosiu Cheșianu*, canonic și director gimnazial arătând în emoționate cuvinte însemnătatea zilei, care o serbătorim. După sfârșitul liturghiei, s'a servit un parastas întru pomenirea marilor bărbați dela

1848 — pontificând Rev. Domn *Dr. Isidor Marcu*, canonic și rector al seminarului teologic, Rev. Domn *Dr. Ambrosiu Cheșianu*, asistați de dnii profesori *Ioan Fodor, Nicolae Pop și Ioan Băgăianu*.

Serbarea a avut loc d. a. la 3 ore, având nemărginită bucurie de a avea în mijlocul nostru pe marele fiu al Blajului: dl *Dr. Iuliu Maniu*, președintele Consiliului Dirigent — ilustrul nepot al marelui Bărnuțiu dela 1848.

Pe Câmpul Libertății.

Cătră orele 3 d. a. lumea curgea valuri din toate părțile spre gimnaziu. Mic și mare, tinăr și bătrân, tot ce a avut Blajul mai ales, a fost acolo, ca sub scutul flamurilor naționale să jurăm din nou credința idealului românesc...

Pornim spre Câmpul Libertății. În frunte mândrii cercetași sub umbra unui mareș stindard național. După ei urmează în șir nesfârșit elevii institutelor de învățământ: studenții, teologii, pedagogii și fetițele în rânduri de câte patru. Impunătorul convoi îl încheie publicul blăjan compus din tot ce are Blajul mai distins.

Ne apropiem cutremurați de sfînte emoții sufletești — să ne închinăm, ca în fața unui templu — înaintea pietrei sfînte, veghe neadormită credinței noastre de veacuri. Mâni saerilege au voit să arunce în aer acum câțiva ani „Piatra libertății“ și „Crucea lui Iancu“ de pe vârful cărora fălăie azi mândru și biruitor — steagul nostru tricolor.

Intre aclamațiile entuziaste și fără sfârșit se apropie în fața pietrii dl *Iuliu Maniu* și toți ceilalți fruntași cărturari ai Blajului.

Urcă tribuna improvizată și împrejmuită de verdeață dl prof. *Al. Ciura* director al ziarului nostru, și cu căldura unui apostol, într'un entuziast discurs arată însemnătatea sărbătorească a zilei de azi. Reproducem în extras discursul dlui prof. Al. Ciura:

Cuvântarea dlui Al. Ciura

Frați Români!

Ne-am adunat în acest loc sfânt, ca să aducem cuvânt de mulțămire Dumnezeului neamurilor, pentru toate câte ne-a dat nouă.

Ne-am adunat să imprespectăm pomenirea glorioșilor fruntași, cari pe acest Câmp al Libertății, au declarat neamul nostru de națiune liberă și independentă!

Ridicați-vă din morminte, străbunilor, iată au venit nepoții recunoșcători, să se închine vouă!

Ridicați-vă din morminte, falnice umbre din trecut și vă bucurați alături de noi, convingându-vă, că visul nostru sfânt s'a isbândit și că sângele ce l'ați vărsat, nu a curs în zadar; suferințele de veacuri s'au risipit, ca pleava la suflarea vântului.

Ridicați-vă din morminte, să vă convingeți, că urmașii au pășit fără șovăire pe urmele voastre sfînte — magna vestigia — și nu s'au abătut dela cărarea dreaptă, ce voi le-ați croit-o.

Suflat-au vânturi de moarte, și vijelia de pierzanie a încercat de atâteaori să ne măture de pe fața pământului, și să șteargă din inimile noastre povețele sfînte,

ce ni le-ați lăsat cu limba de moarte.

Dar toate au fost zădărnice!

Baionetele jandarmilor, temnițele și cătușele robiei ne-au umilit numai, — dar nu ne-au înfrânt.

Opațul nădejzii nu s'a stins nici în descărcarea de urgie a celei mai cumplite vijelii. Știam, că este un Dumnezeu în cer și că ceasul libertății totuș trebuie să bată și pentru noi, după atâtea veacuri de ingenuchier.

Ridicați-vă din morminte, umbre glorioase, Iancu, Axente, Balint, Bărnăuțiu, Papiu-Illarianu și voi toți ucenicii desrobirii noastre naționale, să vă bucurați și voi de roadele vitejiei și jertfelor ce le-ați adus pe altarul cel mare și sfânt!

N'auziți, cum văzduhul se cutremură de un prelung chiot de biruință? Nu deslușiți, în depărtări răpăit de puști și muget de tunuri. *Sunt nepoții voștri.* Pământul se sguduie sub pasul lor îndesat și stavilele măiestrite s'au spulberat, sub izbitura brațului lor de fier.

Sunt nepoții voștri; priviți-i cum înaintează prin rândurile dușmanului, cum îl spulberă și-l alungă până de parte... dincolo de Tisa.

Sunt nepoții voștri, ridicați-vă din groapă și înșiruți-vă și voi alături de ei, în fruntea lor. Ei trec cu coifurile de oțel, cu mitraliere și tunuri grele; veniți și voi, la marele praznic al răfuiei definitive, cu puștile voastre cu cremene, cu Imblăcii și coase, cu tunurile de lemn!

Veniți să vedeți, că sângele apă nu se face, că nepoții biruitori n'au uitat învățătura străbună »*parcere subiectis et debellare superbis*«. Pământul acesta, care a fost pe vremuri »Dacia felix«, acelaș trebuie să rămână pentru totdeauna. Voi ați spus în jurământul vostru:

»Nu vom asupra pe nimeni, dar nici nu vom suferi să mă asupraască cineva«. Repetăm aceste vorbe, după cum repetăm jurământul în întregime.

În România-Mare și bogată toți cetățenii trebuie să se simtească liberi și fericiți, și nimănui nu i-se va pune în cale nici o stavilă, ca să se desvoalte în limba și legea, în care s'a născut.

* * *

O scară de aur se ridică, de pe acest câmp, o scară infinit de lungă... până în cer... la porțile Pantheonului român. Sufletul nostru se ridică azi până sus, pe scara infinit de lungă: strămoșii și nepoții se revăd, se recunosc și se îmbrățișează, cu lacrimi de bucurie.

Proslăvind mărirea străbunilor, batem aceeaș cărare, pe care ei ne-au arătat-o.

Veniți deci, frați Români, să repetăm, în acest loc sfințit prin atâtea suferințe, jurământul ce l-au depus ei în 3/15 Maiu 1848.

E actual aproape în întregime, chiar și numirea împăratului e Ferdinand... (Urale și ovații prelungi) al Austriei și Ardealului; vom face deci numai această mică corectură, înlocuindu-l pe împăratul Austriei, cu numele Majestății Sale Regele Ferdinand, Domnul tuturor Românilor!

(Ovații nesfârșite. Lumea repetă extaziată, după orator, formula jurământului lui Bărnăuțiu).

*

Solemn și impunător a fost jurământul cu care și-a încheiat dl Ciura entusiastul discurs. O fericită coincidență a providenței divine a făcut ca solemnitatea zilei de azi să se petreacă tot sub domnia unui rege Ferdinand I azi rege al Românilor, precum în 3/15 Maiu 1848 s'a petrecut sub domnia lui Ferdinand I împărat al Austriei...

Reproducem jurământul pe care l'am jurat cu toții ridicând solemn spre Cer—mâna dreaptă...

Jurământul.

Jur în numele Tatălui și al Fiului și al Spiritului Sfânt, Dumnezeului celui viu, cumcă voi fi pururea credincios regelui Ferdinand I al României și Augustei case domnitoare, amicilor Măiestreții și ai Patriei voi fi amic și inamicilor inamic; cumcă ca Român voi susține totdeauna Națiunea noastră Română pe calea dreaptă și leguită, și o voi

apără cu toate puterile în contra ori cărui atac și asupriri; nu voi lucra niciodată în contra drepturilor și a intereselor națiunii române, ci voi ține și voi apăra legea și limba noastră Română, precum și Libertatea, Egalitatea și Frățietatea; pe aceste principii voi respecta toate Națiunile ardelenne, pof-tind egală respectare dela dânsule, nu voi încerca să asupresc pe nimeni, dar nici nu voi suferi să ne asuprească nimeni; voi conlucra după putință la emanciparea industriei, și a comerțului, la pășirea dreptății, la înaintarea binelui umanității al Națiunii Române și al Patriei noastre. Așa să-mi ajute Dumnezeu și să-mi dea mântuirea sufletului meu Amin!

După dl prof. Ciura urcă tribuna dl Dr. Iuliu Maniu, care într'o magistrală cuvântare, al cărei rezumat îl reproducem — a electrizat pe toți cei de față.

Vorbirea d-lui Iuliu Maniu.

Am venit să ne închinăm cu toți umbrelor mari, ale căror idei și principii au dat naștere zilelor fericite de azi. Fiecare neam precum își cinstește străbunii lui de așa viitor e vrednic. Ideile mari ale înaintașilor, cari trebuie să se perpetueze în generațiile, cari se succed, sunt reprezentate prin figurile mărețe ale povățuitorilor din trecut ai neamului.

Ideile și faptele, cari s'au născut pe acest Câmp al Libertății, au desrobii neamul nostru și urzitorii acestor idei personifică întreagă gândirea omenească. Înainte cu șaptezeci și unu ani națiunea română a gemut în iobăgia trupescă a sclăviei și în cea sufletească a oprimirii naționale. Marii gânditori și eroi din o mie opt sute patruzeci și opt au rupt aceste lanțuri proclamând principiul etern, că libertatea fără naționalitate nu prețuiește nimic. Neamul românesc înălțat de aceasta gândire și încălzit de pildele lui Avram Iancu, Axente Severu și ceilalți eroi și-a înfăptuit nu numai libertatea și independența națională, ci și unitatea națională pentru veci!

Faptul, că am fost și suntem servitori ideilor înaintașilor noștri a fost puterea, carea, pe lângă ajutorul lui Dumnezeu, ne-a ajutat să zdrobim noi singuri armata poporului maghiar, care nici de cum nu voia să recunoască unirea desăvârșită a națiunii române, dând astfel sancțiune voinței sale nestrămutate. Cinstind memoria străbunilor noștri și urmându-le povețele și faptele am putut ajunge, ca să fim azi, noi națiunea română, o stâncă puternică, recunoscută și

admirată de toată lumea, care scutește astăzi rezultatele civilizațiunii omenești în orientul Europei. Și nici o putere lumească nu va putea zdrobi această glorie și nu va putea diminua această înălțare a neamului românesc, decât singur dacă vom da uitării tradițiile mari ale națiunii noastre și amintirea bărbaților, cari au luminat prin schintea dumnezeiască mințile noastre și au desfăcut inimile noastre pentru a primi tot ce e sfânt și nobil. Noi însă fugăduim pe acest sfânt loc, că nu-i vom uita nici când, și faptele lor în veci le vom urma păstrând pentru todeauna memoria lor!

*

După cuvântarea dlui Maniu, publicul întreg în semn de omaj față de Înalta Casă Domnitoare cântă cu capetele descoperite: Imnul regal. Oohii și-se umezesc oopleșit de farmecul clipei istorice par'că vezi defilând pe toți marii mucenici dela 48... Norii de ploaie s'au împrăștiat și soarele scaldă în razele lui de strălucitoare lumină „Crucea lui Iancu“ și „Piatra Libertății“...

Dl locotenent Ștefănescu din armata română talmăcește în câteva călduroase cuvinte recunoștința vechiului regat față de Blajul cultural de unde au pornit celea dintâi raze de cultură românească.

La mormântul lui Axente...

Întreg publicul a plecat apoi la bisericuță la mormântul lui Axente. Cu capetele descoperite ca în fața unei rugăciuni am ascultat plini de pietate discursul de-o puternică poezie și căldură al poetului Ovidiu Hulea profesor gimnazial. Reproducem la acest loc un rezumat al entuziastului discurs al prof. Hulea rostit în fața mormântului marelui Axente.

Discursul prof. Hulea.

Neamul, care ar vrea să vă scrie în granit vrednicile, ar trebui să ridice un obelisc a cărui temelie să fie pe pământ iar fruntea să se piardă în nesfârșitul zărilor senine. Intinde-ți mâna — de sub țărâna pustie, înfricoșatul prefect Axente Severu și zmulge-mi sufletul din oase și suflul lui trecându-l prin osemintele Tale, ieși să Te bucuri împreună cu noi, la praznicul împlinit al credințelor Voastre. O! mă stăpânește un gând grozav, să arunc țărâna ce Te acopere și să-ți ridic osemintele, să le ridic în slavă, să urc Carpații și să le arăt neamului și fiilor lui, ca să se închine lor...

Iartă zbucnirea acestei bucurii, căci de când V'a-ți mutat și voi, multe vifore au trecut

peste frunțile noastre. Dușmanul secular înarmat cu toate armele iadului, bătea tot mai cu furie la porțile sufletului nostru și n'a lipsit mult ca să ne profaneze sanctuarul cel mai intim al acestui suflet. Iar când a venit hora mare a neamurilor s'a luminat apusul de străluciri de arme și s'a întunecat răsăritul când ingerii lui Dumnezeu au plecat spre infern să-l sfărâme, cutropitorul dușman și-a deschis cărare prin munți și a pătruns în inima Țării românești... Dar... când a fulgerat mânia Domnului, trăsnetul Lui n'a rupt în două inima noastră, ci a sfâșiat trupul bolnav al Țării ungurești! V'a adus și osemintele Voastre acasă. În pământul liber al Transilvaniei la sânul Mamei: a României Mari: odihniți binemeritaților, în pace!

*

Se va plini întru toate epopeia neamului, și vom arunca arma din mână și ne vom zidi sufletele în strălucitul templu al culturii naționale. Veni-vor a aleși neamului și cu gândurile vor deslega tainele universului, vor prăbuși munții și mările de le-ar seca, în fruntea tuturor generațiilor. Voi veți fi pentru uriașă putere morală și pentru dragostea fără seamăn, cu care ați ridicat neamul din cea mai umilitoare stare, cu cele mai modeste mijloace: cu topoare și cu tunuri de lemn. Acestei uriașe puteri morale acestei iubiri fără seamăn se vor închina toate generațiile din viața fără sfârșit a neamului nostru...

Și-acum când veseli ieșim în volbura vieții, ridicăm în inimi sarcofagiile zmerite, pe cari v'a așezat neamul să odihniți și cu ele în suflet plecăm să luptăm, ca să deplinim opera voastră. Vă vom binecuvânta în toate rugăciunile noastre și dela Voi vom primi căldura cerească pentru toate luptele noastre venitoare!

Uriași ai generației dela 48 primiți omagiul recunoștinței veșnice a neamului și durmiți senini în pământul adoratei noastre Patrii: a României Mari...

*

Mărită și sfântă zi ne închinăm Ție din întreg sufletul nostru, că ne-ai pregătit acest praznic luminat.

I. Pop Zăicani.

E gata proiectul reformei agrare

Rezortul agriculturii și-a terminat proiectul reformei agrare. Pentru informarea presei a aflat de bine a invitat pe reprezentanții ziarelor românești la o convenire informativă. Ziarul

nostru încă și-a trimis reprezentantul. Ni-s'au dat lămuririle de lipsă, dimpreună cu textul tipărit al proiectului. Domnii dela rezort ne-au pus în curent cu munca desfășurată până acum. Într'adevăr s'a muncit mult și din greu. Ni-s'au arătat hărțile după județe, pe cari sunt evidențiate, în mod hartografic și statistic, moșiile cari vor fi împărțite. Munca încă nu e pe deplin isprăvită. Adunarea datelor statistice, făcută pe baza cărților funduare, e o muncă foarte anevoioasă. Avem informații, că nu peste mult va fi terminată și partea aceasta. 26 ingineri, de trei luni de zile, lucră fără preget.

Ni-s'a spus apoi, că la stărușitul unei acesteia (în 26, 27 și 28) se va ținea la Alba-Iulia o anchetă agrară. La această vor participa reprezentanții tuturor tagmelor interesate: ai proprietarilor mari, ai celor mijlocii și ai celor mici. Mai departe vor fi chemați agronomi specialiști, reprezentanți ai diferitelor ținuturi, referenții agricoli, prefectii și alții, pe cari rezortul va afla de bine.

Di șef al rezortului, dr. V. Bontescu, ne-a expus principiile călăuzitoare ale proiectului, cari sunt: nivelarea contrastelor sociale și asigurarea producției. Aceste se pot ajunge: prin intensificarea agriculturii, prin dezvoltarea cât mai întinsă a prăsierei vitelor și prin crearea unei industrii agricole naționale. Aceste s'au avut în vedere la alcătuirea proiectului, pe care ni-l face cunoscut apoi în liniamente generale, referenții proiectului, dl dr. Petru Poruțiu. Proiectul are 53 §§. cu 5 capitole. Aceste sunt următoarele: I. Indreptățirea și măsura exproprierii. II. Procedura de expropriere. III. Impărțirea pământului expropriat. IV. Plătirea prețului de expropriere. V. Indreptățirea și măsura împărțirii și dispoziții de executare.

Scopul reformei agrare, după proiect, este: 1. „de a se sporii complectă și integra economicele proprietățile rurale țărănești“, 2. de a se crea proprietăți și ferme de model“ și 3. „de a se înlesni dezvoltarea industriei naționale“. Se înșiră apoi, specificându-le moșiile, cari au să fie expropriate.

Se vor expropria toate moșiile, cari întrec peste 500 jug. În caz de lipsă se va scoarfi expropriere și până la 200 jug., — ba, în caz de absoluta necesitate și sub „limita de 200 jug.“ În ce privește prețul, se va lua, ca normă prețul de vânzare și de arândare din anul 1913. Prețul nu va putea trece în nici un caz peste prețul regional de

arândare pe ultimii 5 ani înmulțit cu 20. Plata se va face, în 50 ani, cu o dobândă de 4% pe an. — Am scos din relief numai momentele principale ale proiectului. O să public părți din el, după textul tipărit. Iar asupra proiectului însuși o să revenim în alt număr.

Textul acestui „proiect de lege“ va fi supus, cum am spus, unei anchete, unde se vor face, pe baza unei discuții nestingerite, eventuale modificări și adaptări. După aceea se va discuta în Consiliul Dirigent, dându-i-se forma definitivă. După aceea va trece și prin Marele Sfat Național va deveni lege.

(p. s.)

Primejdia sectarismului

— de S. Popa. —

IV.

Față de parohiile și ținuturile primejdite de sectarism naturală că superioritatea bisericăscă trebuie să poarte o grijă deosebită. În toate aceste parohii ar trebui să fie trimiși cei mai distinși preoți, indiferent că parohiile acele sunt slabe ori bune. În anii trecuți s'au încuibat pocăiții în Orlat și atunci s'a aflat un cucernic profesor de teologie, care s'a angajat să administreze parohia vreme de patru luni de zile și a făcut-o cu cel mai bun succes. Ce păcat, că nu se fac astfel de lucruri și când e vorba de parohii mai mici, cu venite mai puține. Este o parohie cu filie, în părțile vecinase cu dieceza Gherlei, acolo e un adevărat centru al sectarismului, unde într'o vreme se făcuse pocăit însuș cantorul. Acum 10 ani în numita parohie, unde deja erau vre-o 20 suflete de pocăiți, a fost dispus un preot amovat din altă parohie, care, — ca noroc — nu s'a dus însă acolo. Numita parohie, cu întreruperi de de 2—3 ani e permanent vacantă. Anul trecut au fost hirotoniți de-odată mai mulți clerici, între cari și unul celib, — un prea distins absolvent al facultății teologice, care s'a celibat curat pentru mărirea lui Dumnezeu și pentru ca să-și poată dedica viața exclusiv slujbei sf. Altar. Doi dintre nehirotoniți au fost dispuși în acelaș tract, celibul într'o parohie din imediata apropiere a unui oraș mare, iar în parohia cu pocăiții cei mulți a fost dispus un preot căsătorit. Ce dovadă strălucită despre grija părintească a celor mai mari față de mântuirea sufletelor, ar fi fost însă, dacă lucrurile s'ar fi întâmplat întors, dacă în apropierea orașului ar fi fost dispus cel căsătorit, care va avea

cu timpul copii de școală, iar în cuibul pocăiților celibul, care celib fiind, mai ușor se poate mortifica, pentru că vai, pentru ca să poată desvoltă un preot în numita parohie ceva activitate corăspunzătoare, trebuie într'adevăr să se mortifice. Superioritatea bisericăscă nu trebuie să piardă din vedere, că o parohie unde sunt încuibăți pocăiții, chiar slabă să fie, constituie un adevărat pericol pentru întreg jurul, așadar și pentru parohiile mai bune din jur.

Se întâmplă vai, că sectarismul se încuibă în astfel de parohii, unde relațiile între preot și poporeni sunt permanent încordate. Acolo situația e cât se poate de difiilă și nu se poate sana decât prin transferarea preotului în altă parohie. Ce să mai zicem apoi de cazul, când într'o parohie cu pocăiți se află un preot, care „deschide pravila“, a cărui activitate se reduce așadar la exploatarea credulității bietului popor în favoarea propriului buzunar? Nu zicem nimic, pentru că vai, noi n'am ajuns încă acolo, ca interesele bisericii, ale mântuirii sufletelor să le suprapunem intereselor private. Vom ajunge vre-odată și acolo, vre-dată când... va fi prea târziu.

Să răresc rândurile preoțimii și suntem pe cale de-a ajunge azi mâne în pragul celei mai mari lipse de preoți ce a suferit-o vre-odată biserica noastră. Contra acestui pericol încă trebuie să luptăm din toate puterile, dar contragerea pparohiilor nici pe departe nu e soluție potrivită a chestiei. Trebuie să știm, că satele, cari nu au preot local sunt terenul cel mai priincios pentru lățirea sectarismului. Să ne silim așadar din toate puterile să împedecăm scăderea contingentului de preoți, căci împușinarea păstorilor încă împărăștie oile.

Aranjarea misiunilor populare în locurile periclitare așiderea e de dorit, dar și aceste să se facă așa, ca să apară evident altruismul acelor, cari aranjază, conduc și cooperează la aceste misiuni. La astfel de misiuni să nu se îngăduie nici un fel de abuz, nici măcar aparențele abuzului.

Misiunile populare curat altruiste își au efectul lor, deși nu direct asupra celor deja trecuți la sectarism, căci reconvertirea acestora e numai chestie a viitorului. Dar întăresc în credință și alipire cătră așezămintele sf. biserici pe credincioșii neatinși încă de molima sectarismului și-i abat dela drumurile lor.

PROIECT

de Decret-lege pentru reforma agrară.

§. 1. În temeiul art. V. a decretului-lege Nr. 3632 din 11/25 Decembrie 1918 și în conformitate cu punct 5 al articolului III. din rezoluția adunării naționale a tuturor românilor din Transilvania, Bănat și părțile ungurene locuite de Români, adunați prin reprezentanții lor îndreptățiți la Alba-Iulia în ziua de 18 Noiembrie 1 Decembrie 1918, se declară dreptul statului de expropriere pentru cauză de utilitate publică, în măsura și condițiunile cuprinse în decursul-lege de față:

1. Pentru a se spori, completa și întreaga economică, proprietățile rurale țărănești.

2. Pentru a se promova intensificarea economiei rurale, lăsându-se ori creându-se după împrejurări proprietăți și ferme de model.

3. Pentru a se înlesni dezvoltarea industriei naționale și a gospodăriilor de muncitori și industriași, oprindu-se astfel de terenuri pe seama existentei ori viitoareii industriei a căror circumstanțe geografice și geologice indică incontestabil această calitate a lor.

§. 2. În scopul acesta se expropriază

1. în întregime:

a) proprietățile rurale fără deosebire de caracter și întindere ale supușilor statelor străine, fie că sunt străini prin originea lor, fie că au devenit străini prin căsătorie sau alt mod, sub acest raport considerându-se străini, toți acei locuitori ai Transilvaniei, Bănatului și ai părților ungurene unite cu România, cari până în termenul ce se va stabili în decretul-lege privitor la cetățenie, nu își vor declara cetățenia română, ori având numai proprietăți în acest teritoriu, nu vor opta această cetățenie.

b) proprietățile rurale fără deosebire de caracter și întindere ale tuturor persoanelor morale, publice și private, instituțiuni, corporațiuni, fundațiuni, bănci, întreprinderi, etc. ale căror domiciliu sau teren propriu de activitate aace în afară de teritoriul României întregite,

c) proprietățile rurale fără deosebire de caracter și întindere ale absențiștilor, înrând în această categorie și în viitor acele moșii ale căror proprietari vor petrece în câte 5 ani consecutivi mai mult de jumătate de an afară de hotarele României întregite, fără cauză aprobată de forurile competente,

d) proprietățile cu întindere mai mare de 20 jug. cat. care după 20 Iulie 1914 au trecut în

mâinile unor proprietari cari mai înainte nu se ocupau cu economia rurală.

2. Intreg terenul cultivabil:

a) aparținător proprietăților rurale ale tuturor subiectelor de sub 1. b) chiar și când domiciliul lor ar fi între granițele României întregite, făcându-se excepție numai cu acele moșii și părți ale lor, cari servesc vre-un scop special științific, artistic, educativ sau economic național. În orice caz vor fi scutite pământurile comunităților bisericești până la maximum de 32 jug. cat. pentru fiecare comună (parohie) bisericească,

b) din moșiile interziștilor și curanzilor întrucât nu au descedenți,

c) din acele moșii cari în cursul anilor 1905—1918 au fost date 10 ani consecutivi în arândă, cu excepția dacă proprietarii au fost minori, dară ajungând majori și expirându-le contractele și-au luat moșiile în lucrare proprie. Nu vor beneficia de această excepție proprietarii minori a acelor moșii cari și înainte de a trece în proprietatea lor au fost date cel puțin 5 ani consecutivi în arândă.

3. Din terenurile cultivabile ale tuturor proprietăților rurale, oricine ar fi proprietarul lor și oricare ar fi capacitatea lui juridică sau caracterul imobilului expropriat, partea întrecătoare peste 500 (cincisute) jug. cat.

Sub acest maxim și până la 200 jug. cat. exproprierea se va face proporționat: dacă terenul cultivabil are o întindere de 400—500 jug. cat., se vor putea expropria 100 jug. cat., pe lângă o întindere de 300—400 jug. cat. 80 jug. cat., iar pe lângă o întindere de 200—300 jug. cat.

§. 3. Se socotește ca pământ cultivabil în înțelesul decretului-lege de față tot terenul pe care s'au făcut până azi arături, locurile de fânețe și pășunile.

§. 4. Se va putea trece cu exproprierea și sub limita de 200 jug. cat. în baza unei prealabile învoiri pe care o vor da șefii resorturilor de Agricultură, Industrie, Ocrotiri sociale și Finanțe în comun acord, în acele comune ori regiuni unde lipsește pământul necesar pentru scopurile fixate în § 1 pct. 1 a acestui decret-lege, în vederea cererilor de pământ ale invalizilor, orfanilor și văduvelor de războiu; mai departe acolo unde este nevoie de locuințe și lipsește pământul necesar pentru ajungerea scopurilor fixate în pct. 3 § 1 a acestui decret-lege, în sfârșit pretutindenea unde

lipsa de izlaz a populației va reclama aceasta.

Însă exproprierea în scopul sporirii locuințelor nu se va pute face decât într'o rază de până la cel mult 600 metri în comunele rurale și 1000 m. în comunele urbane (orașe), socotind ca punct de plecare al acestei raze limi intravilanului comunal. În ambele cazuri la cererea celui expropriat i-se va oferi, dacă împrejurările permit, alt teren, după puțină echivalent și în hotarul comunei.

(Va urma).

Informațiuni.

* **Teatrul național din Cluj** borează drapelul românesc, după ce în 14 Maiu Dl. Dr. Onisifor Ghibu s'a prezentat la Direcția Teatrului Național din Cluj și a cerut predarea lui. Secretarul a cerut o amânare, până ce va lua avizul Dlui Dr. Ioanovici, directorul Teatrului. Acesta a comunicat după masă Dlui Dr. Onisifor Ghibu, că nu poate preda teatrul, deoarece are contract cu statul ungar. Dl. Dr. Onisifor Ghibu a cerut atunci copia acestui contract și a admis în mod provizor, ca Teatrul Național să rămâie tot sub direcția Dlui Dr. Ioanovici. A dispus însă totodată, ca pe *edificiul Teatrului să se arboreze drapelul național*, ceace s'a și făcut. Aceasta s'a întâmplat cu câteva ore înainte de a începe reprezentațiile teatrale ale trupei Teatrului Național din București. Lumea văzând steagul românesc pe teatru a fost foarte însuflețită și când cortina s'a ridicat ca să se joace *„Poemul Unirii”*, a izbucnit în aplauze, care păreau, că nu mai au sfârșit. Dl. Dr. Iuliu Pop a predat artiștilor o cunună. După reprezentație s'a dat în onoarea artiștilor un banchet, la care a luat parte o mulțime de oameni. La reprezentație sala a fost *nu plină*, ci tixită în adevăratul înțeles al cuvântului.

* **Biblioteca Universității din Cluj** a trecut în *stăpânirea noastră* alaltăieri, în 13 Maiu, când dl. Dr. Onisifor Ghibu a început lucrările necesare pentru a lua în primire biblioteca Universității. Fostul director a rămas în funcțiune provizorie pentru a preda comisiei românești biblioteca, care este cea mai mare bibliotecă din Transilvania. Cu acest prilej se va face o selecționare a

cărților și manuscriselor, dintre cari unele aparțin societății culturale maghiare. Biblioteca va rămânea și pe mai departe în folosința studenților universitari.

* **La Școala civ. gr-cat. de fete din Blaj-anul școlastic 1918/19 se termină în 31 Maiu. Atunci se vor distribui elevelor atestatele școlastice. În 2 Iunie se vor începe examenele private. Elevele privatiste, doritoare de-a face examenul au să se prezinte la Direcțiunea școlii civile de fete în ziua de 1 Iunie la orele 8 dimineața în sala de conferință.**

* **Statul Ceho-Slovac** a primit ca dar dela Franța 115 aeroplane.

* **Prisionerit germani**, cari azi lucrează prin regiunile devastate din Franța nordică și pe la hotarele Belgiei, vor fi repatriati în curând.

* **Italia** a pierdut în războiul mondial 444 mii de soldați și 13 mii mărinari.

* **Guvernul din București** a acordat Consiliului Dirigent din Sibiu suma de 100 milioane Lei pentru acoperirea lipselor financiare ale transilvaniei.

* **Reîntorcerea delegațiilor italiene** la Paris a deprimat total pe delegații germani, cari credeau, că eventuale neînțelegeri între Aliați ar schimba și îndulci condițiile de pace pentru Germani. Li-s'a spulberat în vânt și asta ultimă speranță.

* **Adunarea Țiganilor** din Transilvania s'a ținut în Ibașfalău la 27 Aprilie. Cu acest prilej s'a stilizat un memoriu, care cuprinde următoarele revendicări ale Țiganilor: 1. Toți Țiganii ardeleni, chiar și acei cari și ar fi pierdut caracterul românesc, să nu mai fie considerați în viitor ca străini, ci ca fi și cetățeni ai națiunii române. 2. Numele de țigan păstrându-se și în viitor în acte oficiale, acesta să nu fie un semn de batjocură. 3. Să fie instruiți și administrați în *limba română*, spre a putea fi primiți și danșii ca și ceilalți cetățeni români, în oficiile de stat civile, bisericești și culturale. 4. Să fie împrietăriți ca și ceilalți cetățeni, luându-se toate măsurile pentru încetarea vagabondajului. 5. Să aibă reprezentant în Marele Sfat, care să servească de mijlocitor între guvernul român și poporul țigănesc, până la definitivă asimilare a acestuia cu poporul român.

Numărul cenzurat de: AUREL GAJIA.

Director: ALEXANDRU CIURA.
Redactor: Ovidiu Hulea.